

19 Stanisław Nikodem Jaxa-Bąkowski

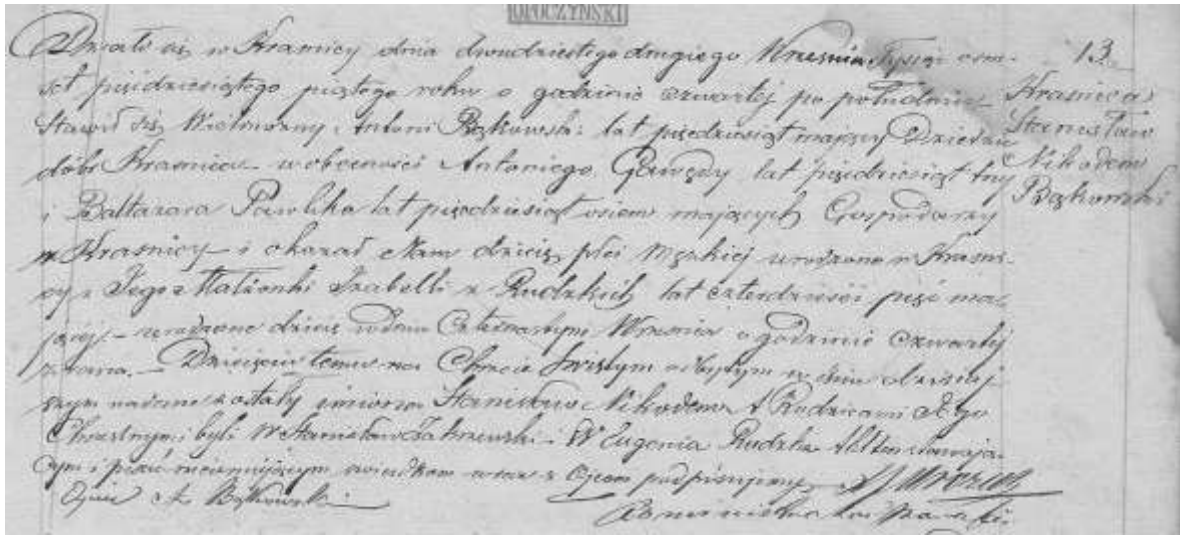
ur. 14.09.1855 r. w Kraśnicy zm. 7.10.1932 r. w Częstochowie

syn Antoniego (10)

żona Antonina Jadwiga Galińska; ślub 20.06.1884

dzieci: Zygmunt (20), Kazimierz (21), Zofia (19a), Stanisław (22), Jan (24)

- metryka urodzenia [z księgi urodzeń parafii w Kraśnicy]

13. Krasnica Działo się w Krasnicy dnia dwudziestego drugiego Wrzesnia Tysiąc osmset pięćdziesiątego piątego roku o godzinie Czwartej po południu. Stawił się Wielmożny Antoni Bąkowski lat pięćdziesiąt mający Dziezic dóbr Krasnica w obecności Antoniego Gawędy lat pięćdziesiąt trzy i Baltazara Pawlika lat pięćdziesiąt osiem mających Gospodarzy w Krasnicy – i okazał Nam dziecię płci męskiej urodzone w Krasnicy z Jego Małżonki Izabelli z Rudzkich lat czterdzieści pięć mającej – urodzone dziecię w dniu Czternastym Wrzesnia o godzinie czwartej z rana. – Dziecięciu temu na Chrzcie Świętym odbyty w dniu dzisiejszym nadane zostały imiona **Stanisław Nikodem**. A Rodzicami Jego Chrzestnymi byli W. Stanisław Zakrzewski i W Eugenia Rudzka. Akt ten stawającym i pisać nieumiejącym świadkom wraz z Ojcem podpisujemy.

(-) Ojciec A. Bąkowski

(-) X JMrozek Administrator Parafii.

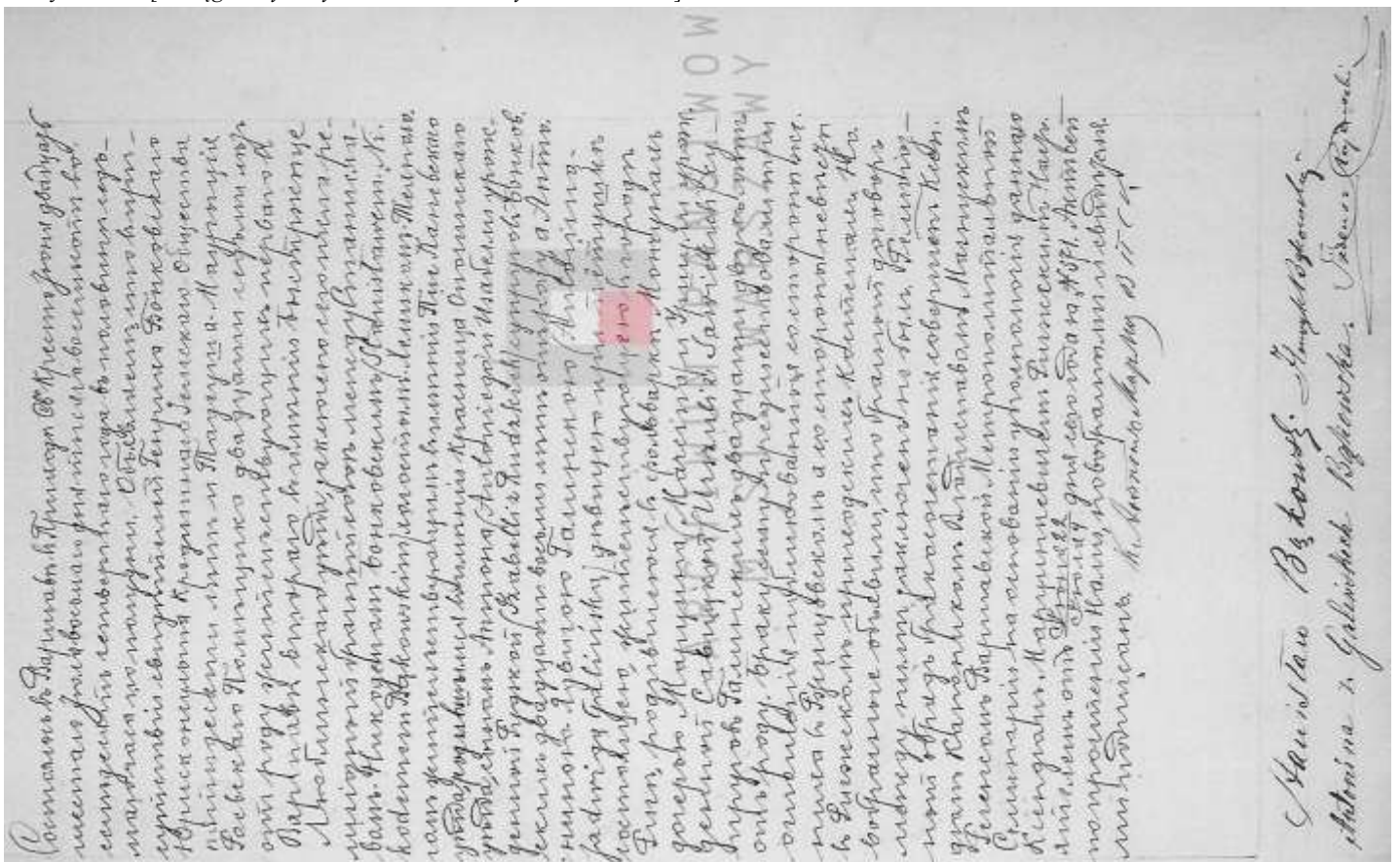
- [Korporacja Studencka „Arkonія” powstała 9.05.1879 r. na Politechnice w Rydzu]

Na podaniu o przyjęcie do Arkonii 11 maja 1879 r. podpisali się: (...) **Stanisław Bąkowski**,

- Korporacja Arkonia (Archiwum) – członkowie rzeczywiści:

38. **Stanisław Jaxa-Bąkowski**, (1 października 1855 w maj. rodzinnym Kraśnica w gub. radomskiej - 7 października 1932 w Częstochowie), **absolwent Gimnazjum w Piotrkowie**, student i absolwent Wydziału Chemicznego 1876-82, przyjęty do Arkonii 1879 (nr ew. 70), olderman 1880/81, od 1889 gospodarował we własnym maj. ziemskim, wicedyrektor cukrowni Strzyżów w gub. lubelskiej

- metryka ślubu [z ksiąg metrykalnych kościoła św. Krzyża w Warszawie]

- brał udział w Komerszu 10-lecia „Arkonii” (Ryga, 5 – 11 maja 1889 r.) jako jej filister

Stanisław Jaxa-Bąkowski (zdjęcie z ok. 1895 r.)

Stanisław Jaxa-Bąkowski z żoną Antoniną z Galińskich (ok. 1915 r.)

- pracował w cukrowni we wsi Model k. Żychlina

Cukrownia Model w Modelu pow. Żychlin woj. płockie (nieczynna już przed 1931 r.)

Model, folw. i os. fabr., pow. Gostyński, gm. i par. Pacyna. Folw. utworzony w 1825 r. (...) Istnieje tu cukrownia bez rafinacji, która w 1880 r. wyprodukowała za 200.000 rs. i zatrudniała 357 robotników (...) [Sul]

Strzyżów, wś pow. hrubieszowski. Powstała tu w 1899 r. cukrownia [Sul]

Budowę cukrowni rozpoczęto w 1898 r., ukończono całkowicie w 1901 r. i jesienią przeprowadzono pierwszą kampanię. Zdolność przerobowa 400 ton buraków na dobę. Cukrownię zbudowali okoliczni ziemianie: Edward Chrzanowski, inż. Rulikowski*, Józef Piotrkowski, Śląski [może Śląski?], Rzewuski, i Czartoryski, którzy założyli Spółkę Akcyjną. W 1916 r. wojska rosyjskie rozkradły i spaliły cukrownię. W 1920 r. Spółka Akcyjna dobrała bogatego przemysłowca warszawskiego Wernera, odbudowała i wyposażyla cukrownię, która ruszyła jesienią 1922 r.

- Edward Chrzanowski h. Poraj (1843-1922) z Moroczyna, w 1896 r. kupił Strzyżów od Skarzyńskich. Z jego inicjatywy zbudowano cukrownię. Miał syna Wincentego, ostatniego właściciela Moroczyna. Synowie Wincentego: Edward (zamordowany w Katyniu) i Tadeusz, znany historyk sztuki. Córka Edwarda – Teresa poślubiła Wincentego Rulikowskiego; Edward kupił jej wieś Werbkowice. Zmarła ok. 1944 r.

Moroczyn, wś pow. hrubieszowski, par. Horodło [Sul]. Dobra ziemskie, w XVIII w. należały do Rulikowskich, a od poł. XIX w. do Chrzanowskich. Edward Chrzanowski był właścicielem Moroczyna przez kilkadziesiąt lat.

- Wincenty Rulikowski h. Korab z Mircza (1829-1922), syn Władysława (1793-1869). W 1879 r. kupił część wsi Nabróż (druga część należała do Chrzanowskiego). Posiadał dobra Mołożów. W 1899 r. kupił wieś Witków.

*) Bogdan Mardofel w swej pracy doktorskiej (na Uniwersytecie Łódzkim) o cukrownictwie na Lubelszczyźnie podaje, że Rulikowskich było dwóch: Zygmunt (1874-1960) i jego kuzyn Józef (1869- -), który był inżynierem – ??

- Jarosław Stanisław Śląski h. Grzymała (1859-1903). Absolwent Politechniki w Dorpacie (?) [chyba chodzi o Rygę], inż. chemik, specjalista z zakresu cukrownictwa. W 1894 r. założył w Kijowie firmę budowy, urządzania i zaopatrywania cukrowni. Jarosław Śląski był synem Juliusza z Broniszowa (pow. Skalmierz), wnukiem Aleksandra (maj. Borzykowa i Zbrodźce).

- z: „Codzienna Gazeta Handlowa” czwartek 30 września 1937 r.: „Jan Czarnowski ustąpił z zarządu Spółka Akcyjna Cukrownia Strzyżów. Do zarządu wybrany został Henryk Rzewuski”.

Ze strony: www.poturzyn.pl :

Cukrownie: Poturzyn, Werbkowice, Strzyżów w Hrubieszowskim według Bagdana Mardofel’a*), początkowy właściciel majątku Poturzyn, Tytus Woyciechowski i Wincenty Rulikowski (1768-1844) pierwsi w Lubelskim założyli fabryki cukru z buraków około 1840 r. Następne pokolenia Rulikowskich prowadzili i rozwijali cukrownie. Mardofel opisał powstanie takich fabryk w Werbkowicach i Strzyżowie w Hrubieszowskim. Zygmunt i jego kuzyn Józef Rulikowski zarządzali cukrownią w Strzyżowie w latach 1926-1932. Cukrownię w Strzyżowie zbudowano w 1898 r. (.....)

Dla zbudowania cukrowni okoliczni właściciele ziemscy założyli spółkę, do której weszli Zygmunt i jego kuzyn Józef [Rulikowscy], Edward Chrzanowski, Józef Piotrowski, pan Śląski (Ślaski), pan Rzewuski i pan Czartoryski.

*) Bogdan Mardofel, autor pracy doktorskiej na Uniwersytecie Łódzkim o cukrownictwie na Lubelszczyźnie